

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Divisione Animæ in Vegetativam, Sensitivam, & Rationalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

QUÆSTIO III.

De divisione animæ in vegetativam, sensitivam, & rationalem.

Ab explicatione quidditatis

& essentia animæ ad animarum numerum gradum facio: Quidam ex antiquis negarunt plantas esse animatas, ex eo quod appetitum, & cupiditate careant. Plato autem in Timæo docuisse videtur, quod plantæ non tantum vivunt, sed etiam sentiant, quas in hoc tamen ab animalibus vult differre, quod hæc acutum & vigilantem sensum habeant, plantæ vero obtusum, & quasi dormientem, quem secuti sunt Empedocles & Anaxagoras, qui duas itaque tantum statuebant animas, sensitivam scilicet, & rationalem, quos adhuc stupiditate, impietateque Manichæi Heretici superarunt, non erubescens plantis animam rationalem ascribere, unde qui fructum, foliumve ex arbore decerperet, flores colligeret, gramen delaceret, homicidium committere affirmabant, ut testatur D. Augustinus lib. 2. de moribus Manichæorum cap. 17. contra quæ deliria,

Dico: Tres sunt animarum species, videlicet

species, scilicet vegetativa, sensitiva, & rationalis, quarum prima plantis, brutis secunda, & tertiis hominibus convenit. Ita D. Augustinus & Bernardus ac communis.

Probaturque eorum

authoritate, D. Augustini quidem lib. 5. Civit. c. 29. ubi ait: DEUS bonis & malis essentiam cum lapidibus, vitam seminalem cum arboribus, vitam sensibilem cum pecoribus, vitam intellectualem cum hominibus Angelis dedit. Lib. 7. c. 27. Qui fecit omnem animam, sive quocumque modo viventem, & sensum & rationis expertem, sive etiam sentientem, præterquam intelligentem. Lib. 8. c. 6. Omnem vitam, quæ vel nutrit, & continet, qualis est in arboribus, vel quæ & hoc habet & sentit, qualis est in pecoribus, vel quæ & hæc habet & intelligit, qualis est in hominibus. Denique claudit serm. 27. verb. Apoll. c. 3. Habemus ergo, ut cuncta breviter repetamus, ipsam esse cum lignis & lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum bestiis, intelligere cum Angelis. D. Bernardi serm. 81. in cantica n. 3. ubi dicitur sunt namque, viventia & horum genera (generaliora) duo, quæ sentiunt, & quæ non sentiunt. Præter insensibilibus sensibilia præferuntur, ac nutriti, vita quæ vivitur & sentitur. Est pecorum vita, est arborum vita, sensu altera vigens, altera carens, quibus si addis sentientem simul & intelligentem habet animarum genera tria.

Probatur secundò: Tot sunt animarum genera, quot sunt potentiarum vitalium genera separabilia à se invicem, sed tantum tres sunt potentie vitales separabiles à se invicem, scilicet nutritiva, seu vegetativa, quæ est eaquæ sola in plantis, sensitiva, quæ cum nutritiva est in brutis, & intellectiva, quæ cum nutritiva & sensitiva est in hominibus, ergo patet minor, quoad secundam & tertiam partem, quæ probatur quoad primam de esse, ex 1. ad Corinth. 15. Quod semina non vivificantur, nisi prius moriantur; tum quia plantæ habent in

ceptata: Additur ejus quod de se est perfectivum, iterum ne excludatur Deus cujus intellectio ipsum non perficit propriè, tamen de se in infinitum perfectiva est. Dicitur non præcisè per intusceptionem & intentionaliter, quæ est propria ratio vitæ ut sic, & defectu verborum unum proprium nomen impostum non habet, sed etiam ab extrinseco naturaliter recipere non exigit, ad excludendos actus vitales ab alio productos, quia si Angelus homo, vel animal intelligerent, vel sentirent per intellectionem, vel sensationem à Deo receptam, tamen adhuc sufficienter de se viverent, quia licet per illas viverent in casu utpote cum illis mediantibus perciperent, tamen naturaliter non exigunt ab extrinseco illas, imò exigunt posse illas à se habere, adeoque vitæ substantiali & in actu primo vivunt ex se ipsis & ex suo, licet in casu ab alio vivat quod eis est per accidens; unde quamvis Deus poneret actum sensationis, vel intellectionis in lapide, lapis adhuc non diceretur vivere, quia non haberet internum principium, ita quod implicet aliquid per extrinsecum actum vitalem vivere, si ante tale principium non haberet. Sed in contra

X. Quomodo vegetatio sit propria vita vegetativa.

Arguitur: Per datam definitionem formulæ describitur vita vegetativa, ergò non est bona; probatur antecedens, quia intusceptio est idem quod vegetatio, sed vegetatio est propria vitæ vegetativæ, ergò. Respondeo negando antecedens, cujus probationis majorem distinguo, intus susceptio est idem quod vegetatio, absolute sumpta concedo majorem: ut habens necessariò annexam negationem sentiendi & intelligendi nego: & distinguo similiter sic minorem, vegetatio est propria vitæ vegetativæ ut habens necessariò annexam negationem intelligendi & sentiendi concedo minorem, absolute sumpta nego minorem & consequentiam, sic etenim competit quoque animæ sensitivæ & rationali.

XI. Inanimata non verè nutriuntur.

Instatur: Etiam inanimata verè nutriuntur per intusceptionem, ut patet de Magnete fovente & nutriente se ferro, & vino augmentante se secundum omnes partes aquæ, item ramus unus alteri inseritur, & ad majorem magnitudinem pervenit arbor, ergò potest haberi vera intusceptio & accretio sine principio vitali, consequenter non consistit in ea ratio vitæ in actu primo. Hæc instantiæ apparentes sunt, attamen nihil nos urgent, nam ad primam dico non esse ibi nutritionem, sed unius rei in aliam conversionem, ut enim res nutriatur per dispensationem venarum & intra se susceptionem alimenti fieri debet. Ad secundum dico non esse nutritionem sed mixtionem, nam vinum non attrahit partes aquæ & postea primò suis dispensat partibus. Ad tertiam denique dico, non esse aliud propriè loquendo illam accretionem quam juxta positionem, cum non fiat modo debito, quo solet fieri nutritio, & augmentatio, sed merè ab extrinseco agente applicante ramum & arborum, &c.

eternum principium nutriendi & augmentandi se; ergo habent animam vegetativam, quod autem hæc in illis sit sola, probatur tum ex D. Bernardo Serm. 10. de diversis, ubi ait: *Nec mireris, quod interdum animæ impiorum notitiam habeant veritatis, quæ tamen expertæ sunt charitatis, quando & in corporibus nonnullis vitam reperit sine sensu, ut sunt arbores cæteræq; similia.* Tum quia ubi sensitiva penes est, est etiam somnus & vigilia, organa sentiendi & dolor; ergo plantæ non habent animam sentiendi quandoq; enarratis careant. Dicuntur autem potentie separabiles non quasi potentia intellectiva in homine possit esse sine aliis potentiis, sed quia alia potentie possunt esse sine ipsa in brutis & plantis. Dixi autem notanter in conclusione tot esse animas, quot sunt genera potentiarum separabilia, quia propter potentiam loco motivam, & appetitivam & similes non oportet ponere novas animæ species, cum semper conjungantur, vel cum sensitiva, vel cum vegetativa, vel dici potest, quod motiva & non motiva sint species sensitivæ. Dixi etiam in Conclusionem tres esse animarum species, vel quasi species, nam in rigore nec tria genera dici possunt, nec tres animarum species rationalis namq; constituit speciem specialissimam, reliqua verò sunt genera subalternæ. Denique quod per operationes colligenda sit animæ divisio, hinc patet, quia secundum præsentem statum non nisi per operationes essentielles rerum differentias cognoscimus, quæ operationes supponunt potentiam, eamq; manifestant.

vere vitæ sensitivæ & hominem intellectivæ, quod autem non videantur sentire, est organorum indispositio ex qua provenit, quod non possint signa doloris exhibere. Attamen respondeo & dico hanc non esse rationem præcisam, quod non sentiant, sed quia in nulla parte sentiunt, unde quamvis non valeat argumentatio aliquod vivens non sentit in aliqua parte & in aliqua parte non discurret, quod non vivat vitæ sensitivæ aut intellectivæ, bene tamen, si in nulla parte sentiat vel discurret.

Dico 2. Quatuor sunt genera animatorum, videlicet nutritiva, loco moventia & non perfecte moventia ac intelligentia.

IV.

Quatuor sunt genera animatorum.

Probatur: Quia tot sunt potentie separabiles in animatis; ergo tot erunt animata. Probatur antecedens; quia Aristoteles dicit quædam animalia esse sensitiva, & tamen non loco moventia, ut ostrea, spongia, concha, &c. ergo: quædam verò in se permoventur, ut notum est & quædam denique discurrunt, ergo. Hinc tamen non inferas quatuor quoque genera animarum futura, nam licet antecedens tibi concessero, negabo tamen consequentiam, quam inferre intendis scilicet malam; ergo futuram divisionem datam supra, nam necesse non est, ut in animarum divisione omnes ponam subdivisibiles species, nam ut supra tibi insinuavi, potentia loco motiva & non motiva loco continentur sub sensitiva. Sed ad alia properando ponitur

QUÆSTIO IV.

De divisibilitate & indivisibilitate Animæ, ut sic.

Profaciliori dicendorum captu ad-

I.

Multipliciter sumitur divisibilitas.

tendum venit primò, divisibilitatem variè sumi posse prout variæ sunt compositiones; Non queritur autem hic an animæ essentialiter sint divisibiles, cum constet eas esse Metaphysicè compositas ex genere & differentia, Physicè verò eas esse simplices & indivisibiles, nam si constarent ex materia & forma, essent corpus vivens, de quo iterum quæri posset, an esset indivisibile vel non, sic secundum, daretur processus in infinitum; ergo nec anima erit Phycè divisibilis, ni talem processum in infinitum admittere velis. Constat etiam omnes animas esse divisibiles quoad suas potentias seu virtutes, per quas varias exercent functiones, itaq; quæstio tantum est, an & quæ anima possit dividi in partes entitativas & integraliter, quæ partibus materiæ & quantitatis correspondeant? Notandum secundò, viventia multum inter se distare imperfectione, alia quippe sunt sensitiva perfecta, alia imperfecta; perfecta dicuntur ea, quorum partes separatæ non vivunt, ut sunt bos, equus, asinus &c. imperfecta, quæ ab Aristotele Lib. de Senectute insecta dicuntur, sunt ea, quorum partes separatæ vivunt, cujusmodi sunt pleuraque reptilia, ut serpentes, vermes, lacertæ, &c. Cleanthes & Chrisippus omnem animam etiam rationalem esse divisibilem, & contra

T t t t omnem

Arguitur: Plantæ sentiunt, ergo duo tantum animarum sunt genera; probatur antecedens, nam plantæ habent potentias appetitivas; ergo habent animam sensitivam ratione cujus appetunt; Prob. antecedens, fugiunt noxia & commoda prosequuntur, ut fugit laurum vitis, ulmum amat, cucumer fugit & odit semper oleam, item datur in ipsis uterq; sexus & ut fœcundentur sibi esse postulant viciniore, ut videre est in palmis, deniq; in Scripturis tribuitur eis vita & occisio, nam Pl. 77. dicitur: *Occidit in grandine vineas eorum;* ergo vivunt vitæ sensitivæ, nam occisio, amor, odium, dolor, non nisi sensitivis competunt, ergo. Respondeo negando antecedens, nam in plantis non est nisi aliquis appetitus naturalis seu inclinatio, quæ consequitur naturam cujuscuq; rei, seu viventis, seu non viventis, ut patet de magnete, qui attrahit ad se ferrum & diu attractum in seipsum convertit, unde hæc plantarum sympathia & antipathia fundatur in primis qualitatibus atq; adeo uterque sexus metaphoricè ipsis tantum applicatur, ad illud autem Pl. Respondet D. Augustinus l. Civit. 20. dicens hoc genus rerum, id est plantarum, quamvis non sentiat, vivit tamen & per hoc potest dici occidi & mori, unde occisio sumitur ibi pro destructione cujuscuq; rei & metaphoricè.

Instatur: Ideo amor, odium, sexus & occisio metaphoricè sumerentur, quia plantæ non sentiunt, sed hoc non est dicendum, nam nec bos sentit in ossibus, nec homo intelligit in pedibus, & tamen nemo dicit bovem non vivere. *F. Amanâs Herwamm Physica.*